

cazuri de verbe cu o singură formă de infinitiv pentru ambele aspecte, de ex., *организовать*⁸⁵ — « a organiza ». Asemenea verbe sînt, în limba literară, perfective la trecut și perfective sau imperfective la viitorul « simplu », resp. prezentul indicativ⁸⁶. Prin urmare, viitorul perfectiv al unor astfel de verbe se exprimă fără auxiliarul *быť* — « a fi », de ex.: Он хорошо *организу́ет* рабо́ту — « El organizează bine munca » (pers. a 3-a sing. indic. prezent), cf. Товарищ X. *организу́ет* литерату́рный кружо́к — « Tovarășul va organiza un cerc literar » (pers. a 3-a sing. viitor perfectiv) — și în niciun caz nu: Товарищ *будет организоватъ* ~. În graiul de care ne ocupăm, o asemenea formă a viitorului perfectiv este însă cu puțință (pentru cuvintele pătrunse din limba română). Explicația acestui fenomen o vedem în nevoia vorbitorilor de a exprima materialmente categoria viitorului: în cazurile similare cu cel de mai sus (*a što búd'it' r'e'ušýť*) ideea de aspect rezultă din conținutul comunicării și are o importanță secundară în raport cu ideea de timp. Nu este exclus ca în această privință să fi avut un anumit rol structura verbului romnesc, în care ideea de timp este exprimată gramatical, iar cea de aspect este dedusă de fiecare dată în parte din situația concretă respectivă. (Același fenomen l-am constatat și în alte graiuri velicoruse de pe teritoriul R.P.R.).

CONCLUZII

1. Deși de mai bine de două sute de ani graiul de la Socolinți a pierdut contactul cu alte graiuri ruse, el se menține remarcabil ca *grai velicorus*⁸⁷, atît în ceea ce privește sistemul fonetic și morfologic (asupra cărora ne-am oprit în rîndurile de față), cît și în ceea ce privește sintaxa și lexicul.

2. Prin majoritatea particularităților sale fonetice și printr-o serie de particularități ale structurii morfologice graiul de la Socolinți se aseamănă cu graiurile velicoruse meridionale. Dintre acestea menționăm: a) prezența *đkaniei* și *iákaniei*; b) prezența în locul consoanei velare ocluzive [g] a sunetului fricativ [ɣ]; c) prezența sunetului [ɣ] sau a sunetului [u] în locul consoanei [v] aflate în anumite poziții; d) menținerea deosebirii dintre [č] și [c], adică lipsa fenomenului denumit «*đokanie*»;

3. Prin -t la pers. a 3-a sing. și pl. a prezentului și viitorului simplu, graiul de care ne-am ocupat diferă de imensa majoritate a graiurilor velicoruse meridionale și justifică ipoteza că purtătorii săi au avut legături intime cu graiurile velicoruse de nord sau cu cele din zona «*medio-velicorusă*».

4. Rămînînd izolat de influența limbii ruse literare, graiul de la Socolinți a dezvoltat într-o măsură mai mare decît graiurile convergente de aceeași structură, iar uneori a dus pînă la capăt, unele tendințe interne proprii graiurilor velicoruse sau, mai larg, graiurilor slave de răsărit și, poate, chiar limbilor slave în general.

⁸⁵ V. S. I. Ojegov, *Словарь русского языка*. Moscova, 1949, p. 475.

⁸⁶ Vezi V. V. Vinogradov, *Русский язык*, Moscova-Leningrad, 1947, p. 498.

⁸⁷ Informația cuprinsă în lucrarea lui Em. Grigorovitz, *Дикционар географік ал Бувовиней*, București, 1908, pp. 129—130, potrivit căreia rușii de la Lipoveni (adică de la Socolinți) ar vorbi limba rutenă nu corespunde realității: în acest sat populația nu cunoaște azi decît limba rusă. Elemente ale influenței ucrainene există, însă ele ocupă un loc infim în structura graiului. Dacă, după cum scrie E. Grigorovitz, rușii de la Socolinți ar fi vorbit ucrainese, ei nu aveau de unde să învețe ulterior limba rusă și nu aveau de ce s-o părăsească pe cea ucraineană.